

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

แนวคิดธรรมาภิบาล (Good Governance) ได้เริ่มมีการใช้ในรายงานธนาคารโลก เมื่อปี ค.ศ. 1989 ซึ่งนำมาใช้ในการกำหนดนโยบายการให้กู้เงินกับประเทศในซีกโลกใต้ เพื่อแก้ปัญหาเรื่องความไร้ประสิทธิภาพ และการคอร์รัปชันของรัฐบาลในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะประเทศในแถบละตินอเมริกา และแอฟริกาที่มีปัญหาในการบริหารงานจนทำให้เกิดปัญหา เนื่องจากกู้เงินธนาคารโลกไปแล้วไม่สามารถหาเงินมาชำระคืนได้ ต่อมาได้มีองค์กรระหว่างประเทศอื่นๆ เช่น IMF, UNDP นำมาใช้ในการอธิบายเช่นกัน โดยองค์การพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Program : UNDP) ได้นำแนวคิดดังกล่าวไปวิเคราะห์และอธิบายรายละเอียดไว้ในเอกสารนโยบายเรื่อง Governance for Sustainable Human Development สามารถสรุปว่าการที่สังคมมีกลไกประชารัฐที่ดีก็จะเป็นกลไกในการสร้างความสมดุลระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ของสังคมให้ดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และสังคมมีเสถียรภาพ (UNDP. 1997 : 11)

ธรรมาภิบาล ในภาษาไทยได้เรียกใช้หลายคำ เช่น การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ธรรมรัฐ หรือธรรมาภิบาล โดยเมื่อปี พ.ศ. 2532 ธนาคารโลกนำแนวคิดนี้มาใช้ในการกำหนดนโยบายการให้กู้เงินกับประเทศในซีกโลกใต้ เพื่อแก้ปัญหาเรื่องความไร้ประสิทธิภาพ และการคอร์รัปชันของรัฐบาลในประเทศกำลังพัฒนา เนื่องจากกู้เงินธนาคารโลกไปแล้วไม่สามารถหาเงินมาชำระคืนได้ (นฤมล ทับจุมพล. 2546 : 61) ส่วนประเทศไทยจากการล่มสลายของเศรษฐกิจที่เริ่มต้นเมื่อ พ.ศ. 2539 ทำให้ไทยต้องกู้ยืมเงินจาก IMF และทำให้ไทยจำต้องรับแนวคิด Good Governance ของธนาคารโลกมาใช้ด้วย ประกอบกับกระแสเรียกร้องจากเหล่านักวิชาการไทยขณะนั้นต้องการให้ความเป็นธรรมเกิดขึ้นในสังคม โดยให้ทุกฝ่ายสามารถมีส่วนร่วมในการบริหารประเทศได้ ซึ่งก็เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ Good Governance หรือธรรมาภิบาลแบบตะวันตกค่อยๆ เข้ามาอยู่ในสังคมไทยแบบค่อยๆ เป็นค่อยๆ ไปในเส้นทางเดียวกับวิวัฒนาการของการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและทิศทางของการจัดการรัฐไทย (ชัยอนันต์ สมุทรวณิช. 2544 : 121)

อย่างไรก็ตามแนวคิดธรรมาภิบาล ได้รับทั้งการสนับสนุน และคัดค้านจากนักวิชาการภายในประเทศไทยเป็นอย่างมาก ทำให้มีการจำกัดคำนิยาม และตีความหมาย รวมทั้งแบ่งองค์ประกอบของธรรมาภิบาลไว้แตกต่างกันออกไป เช่น ในหน่วยงานของรัฐได้มีการกำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งกำหนดแผน โครงการ เพื่อปรับปรุงในความรับผิดชอบต่อสังคมคล้อยกับหลักธรรมาภิบาล

สำหรับในประเทศไทย ธรรมาภิบาลเริ่มใช้กันแพร่หลายภายหลังจากวิกฤติเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 และหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กล่าวคือ ก่อนหน้านี้คนไทยเราไม่เคยได้ยินหรือแม้กระทั่งรู้จักคำว่าธรรมาภิบาล หรือภาษาอังกฤษเรียกว่า Good Governance เลย จนกระทั่งเกิดสภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ “พองสบู่แตก” ในปี พ.ศ. 2540 โดยคำนี้มีใช้เป็นการคิดขึ้นมา ได้เองในหมู่คนไทย หรือจากบรรดาผู้บริหารระดับสูงทั้งหลายในเมืองไทยแต่เป็นการบัญญัติและระบุจากสถาบันการเงินในต่างประเทศ โดยเฉพาะสถาบันการเงินระหว่างประเทศ หรือ IMF ที่มุ่งเน้นตีความหมาย และหลักการสำคัญว่า “ประเทศไทยจะรอดพ้นจากวิกฤติเศรษฐกิจได้ และไม่หวนกลับไปสู่วิกฤติรอบสอง จะต้องเป็นสังคมธรรมาภิบาล” (แสงแดด. 2545 : 9) ในขณะนั้นผู้ที่เห็นด้วยกับแนวคิดนี้ และมีบทบาทนำ ได้แก่ นายอานันท์ ปันยารชุน ซึ่งเป็นประธานกรรมาธิการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ 2540 ได้เริ่มเปิดประเด็นว่า “ความล้มเหลวในด้านการจัดการด้านเศรษฐกิจของชาติที่ผ่านมาจนสะสมกลายเป็นวิกฤตการณ์ในยามนี้ ล้วนเป็นผลมาจากระบบการเมือง และนักการเมืองทั้งสิ้น” (อานันท์ ปันยารชุน. 2541 : 3)

ในปัจจุบันสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมโหฬารในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครอง กล่าวคือ จากเดิมจะเน้นการรวมศูนย์อำนาจ นับตั้งแต่มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ให้ความสำคัญกับแนวคิดการกระจายอำนาจมากขึ้นและได้ก่อให้เกิดการปฏิรูปการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเน้นให้คนในท้องถิ่นมีโอกาสในการบริหารภายในท้องถิ่นของตนเองได้ ทั้งนี้รูปแบบการปกครองท้องถิ่นจะแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ ระบบทั่วไปที่ใช้แก่ท้องถิ่นทั่วไป ซึ่งได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และระบบพิเศษ ที่ใช้เฉพาะท้องถิ่นบางแห่ง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา แต่รูปแบบองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีมากที่สุด และมีผู้กล่าวว่าเป็นองค์การที่สะท้อนถึงการกระจายอำนาจที่ลงไปถึงประชาชนมากที่สุด คือ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นองค์กรหนึ่งที่ได้มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการปกครองและมีอำนาจอิสระในการบริหารงานและปกครองตนเองได้ แต่ในช่วงเวลาที่ผ่านมา อบต. ยังประสบปัญหาหลายอย่าง เช่น ปัญหาจากเงื่อนไขการจัดตั้งปัญหาอำนาจหน้าที่ ปัญหาการคลังของ อบต. ปัญหาอำนาจอิทธิพล ปัญหาการขาดทักษะการบริหาร และปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นต้น จากปัญหาที่เกิดขึ้นมากมายทำให้มีการแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว และแนวคิดหนึ่งที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาในองค์กร คือ แนวคิดเรื่องหลักธรรมาภิบาล

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ได้นำแนวคิดนี้มาใช้ และก็ได้มีการศึกษาประเมินผลในเรื่องการบริหารจัดการที่ดีหรือการนำหลักธรรมาภิบาลหรือมาใช้ เช่น ในปี พ.ศ. 2548 กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ประเมินผลในเรื่องนี้ พบว่า อบต. ทั้งประเทศจำนวน 6,636 แห่ง ผ่านเกณฑ์ประเมินเพียง 2,890 แห่ง แต่ไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินถึง 3,746 แห่ง กล่าวคือ จำนวนองค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวนที่ไม่ผ่านเกณฑ์จำนวนมากกว่าผ่านเกณฑ์ ทำให้เห็นได้ว่าการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ยังคงมีปัญหาอยู่เช่นกัน

จากเหตุผลข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเลือกศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

สมมติฐานการวิจัย

1. การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม อยู่ในระดับมาก
2. ปัจจัยทางการเมืองภายใน ปัจจัยทางการเมืองภายนอก และปัจจัยทางการบริหาร มีความสัมพันธ์กับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตในการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม โดยผู้วิจัยได้นำหลักธรรมาภิบาลมาเป็นกรอบแนวคิดด้านเนื้อหาสำหรับการวิจัย ประกอบด้วย

- 1.1 หลักนิติธรรม
- 1.2 หลักคุณธรรม
- 1.3 หลักความโปร่งใส
- 1.4 หลักการมีส่วนร่วม
- 1.5 หลักความรับผิดชอบ
- 1.6 หลักความคุ้มค่า

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 2.1 ประชากร หมายถึง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

คณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวน 53 คน
สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวน 308 คน
พนักงานส่วนท้องถิ่น	จำนวน 492 คน
คณะกรรมการประเมินและติดตามแผน อปท.	จำนวน 149 คน
รวม	จำนวน 1,002 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 285 คน ได้มา โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ยามาเน่ (Yamane. 1973 : 727) ด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิและการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง หลังจากนั้นจึงนำมาสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลาก จำนวนได้ ดังนี้

2.2.1 คณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 53 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากคณะผู้บริหารส่วนท้องถิ่น จำนวน 13 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

2.2.2 สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงานส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการประเมินและติดตามแผน อปท. เป็นการสุ่มตัวอย่างโดยเทียบบัญชีรายชื่อโดยตรงตามจำนวนของประชากรของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นท้องถิ่น จำนวน 13 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษา คือ พื้นที่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย องค์กรบริหารส่วนตำบล จำนวน 12 แห่ง เทศบาลตำบล จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนตำบลท่าคือ องค์กรบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง องค์กรบริหารส่วนตำบลหยาสามารถ องค์กรบริหารส่วนตำบลคำเตย องค์กรบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้ง องค์กรบริหารส่วนตำบลนาทราย องค์กรบริหารส่วนตำบลกุรุคุ องค์กรบริหารส่วนตำบลคงขวาง องค์กรบริหารส่วนตำบลวังตามัว องค์กรบริหารส่วนตำบลนาราชควาย องค์กรบริหารส่วนตำบลโพธิ์ตาก องค์กรบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า เทศบาลตำบลหนองญาติ

4. ขอบเขตระยะเวลาการศึกษา

ระยะเวลาในการศึกษา คือ ตั้งแต่เดือน กันยายน 2554 ถึงเดือน มีนาคม 2555 รวมเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 7 เดือน

5. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรที่เกี่ยวข้อง คือ

5.1 ตัวแปรกลุ่มที่ 1 ได้แก่

- 5.1.1 ปัจจัยทางการเมืองภายใน
- 5.1.2 ปัจจัยทางการเมืองภายนอก
- 5.1.4 ปัจจัยทางการบริหาร

5.2 ตัวแปรกลุ่มที่ 2 ได้แก่ การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

- 5.2.1 หลักนิติธรรม
- 5.2.2 หลักคุณธรรม
- 5.2.3 หลักความโปร่งใส
- 5.2.4 หลักการมีส่วนร่วม
- 5.2.5 หลักความรับผิดชอบ
- 5.2.6 หลักความคุ้มค่า

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **หลักธรรมาภิบาล** หมายถึง “การปกครองที่ดี หรือการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีซึ่งเป็นลักษณะการเปิดโอกาสให้ทุกส่วน (ภาครัฐ เอกชน และประชาชน) เข้ามามีส่วนร่วมในการด้านการคิด ตัดสินใจ ปฏิบัติ และติดตามผลของการปกครองนั้นๆ ทั้งนี้เพื่อให้ประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ชุมชน สังคม ประเทศชาติ ประกอบด้วย หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ และหลักความเสมอภาค

1.1 **หลักนิติธรรม** หมายถึง การที่ อปท. มีการออกกฎระเบียบข้อบัญญัติ อปท. ที่ครอบคลุมถึงอำนาจหน้าที่ที่ต้องกระทำอย่างครบถ้วน มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบัญญัติต่างๆ ให้ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน/ชุมชน มีการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนต่างๆ เพื่อป้องกันไม่ให้มีการกระทำที่ผิดกฎหมาย หรือนอกอำนาจหน้าที่ การดำเนินงานต่างๆ มีการคำนึงถึงความยุติธรรม และความเสมอภาคของประชาชน/สังคมโดยรวม ชาวบ้านเข้าใจ เคารพ และปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของตน การกระทำการ

ต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ เคารพ และตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชน การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่คำนึงถึงความถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมาย และการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่มีความเป็นอิสระ ไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้มีอำนาจ

1.2 หลักคุณธรรม หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ อปท. เป็นไปอย่างซื่อสัตย์สุจริต การที่เจ้าหน้าที่ อปท. เป็นผู้ที่มีความประพฤติและปฏิบัติตนที่ถูกต้องดีงาม ผู้บริหาร อปท. มีการประพฤติปฏิบัติตนที่ถูกต้อง มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง ผู้บริหาร อปท. ได้รับการเลือกตั้งมาอย่างสุจริต ไม่มีการซื้อเสียง ผู้บริหาร อปท. ได้รับการเลือกตั้งมาโดยสุจริต ไม่มีการร้องเรียนใดๆ อปท. มีการฝึกอบรมส่งเสริมจริยธรรมให้กับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่

1.3 หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การที่ผู้บริหาร อปท. มีความรับผิดชอบต่อผลการบริหาร และการตัดสินใจของตนเจ้าหน้าที่ อปท. มีความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงานของตนผู้บริหาร อปท. พร้อมชี้แจง และยอมรับที่จะถูกตรวจสอบในการกระทำของตน เจ้าหน้าที่ อปท. มีความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบ และชี้แจงเหตุผลในการกระทำของตน อปท. มีการวางระบบการรับเรื่องราวร้องทุกข์ปัญหาต่างๆ และแจ้งผลอย่างเป็นระบบ ง่ายต่อการร้องเรียนมีความถูกต้องและความดีในการตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างเต็มที่ มีความสามารถมีการตรวจสอบข้อร้องเรียน และรายงานให้ผู้ร้องเรียนทราบอย่างรวดเร็ว มีการจัดการแก้ไขพฤติกรรมการทำงานที่มีปัญหา

1.4 หลักความคุ้มค่า หมายถึง การที่ อปท. มีการจัดทำโครงการต่างๆ และใช้จ่ายเงินงบประมาณที่ตรงกับความต้องการของประชาชน/ชุมชน อปท. มีการดำเนินงานต่างๆ อย่างรวดเร็วมีการจัดการดูแลถนน สิ่งปลูกสร้าง แหล่งน้ำอย่างดี ผู้บริหารทำงานอย่างเต็มที่ มีความสามารถเจ้าหน้าที่ทำงานอย่างเต็มที่ มีความสามารถ ผู้บริหารทำงานเต็มเวลาและรวดเร็วเจ้าหน้าที่ทำงานเต็มเวลาและรวดเร็วมีการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ให้เจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานให้มีความรู้ความสามารถในการทำงานเต็มที่ มีการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินและบัญชี และรายงานผลการตรวจสอบ อปท. มีการใช้จ่ายเงินในการดำเนินการต่างๆ อย่างประหยัด คุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือยมีการสำรวจความต้องการและความพึงพอใจของประชาชน/ชุมชนเกี่ยวกับการทำงาน การบริหารงานของ อปท. มีการนำข้อบกพร่อง ข้อเสนอแนะของประชาชนมาปรับปรุงแก้ไขผู้บริหารระดับสูงของอปท.กล้าคิด กล้าตัดสินใจทำในสิ่งที่เห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์กับประชาชนส่วนรวม

1.5 หลักความโปร่งใส หมายถึง การที่ อปท. มีการจัดตั้งหน่วยบริการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกจากสื่อต่างๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต วิทยุกระจายเสียงหมู่บ้าน มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ารับฟังการประชุมสภาท้องถิ่นทุกครั้ง โดยผ่านสื่อต่างๆ อปท. มีการเปิดเผยให้ประชาชนรับรู้เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างโดยผ่านประชาคมหมู่บ้าน มีการแจ้งข้อมูลการทำสัญญาหรือการว่าจ้าง และกำหนดวันเวลาที่จะตรวจรับงานจ้างเหมาก่อสร้างให้ประชาชนรับทราบ อปท. มีการประเมินความพึงพอใจของประชาชนในการให้บริการของหน่วยงานต่างๆ อปท. มีการรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเช่น แผนงาน โครงการต่างๆ เอกสารการจัดซื้อจัดจ้างข้อมูลด้านการเงินการคลัง ข้อบัญญัติงบประมาณ วาระการประชุม มติการประชุมให้ประชาชนได้รับทราบ

1.6 หลักความมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ อปท. เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมรับฟังการประชุมของสภาท้องถิ่น อปท. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล กำหนดนโยบาย การจัดสรรงบประมาณประจำปีหรือการบริหารจัดการอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง มีการจัดเวทีประชาคมเพื่อให้ประชาชนเสนอปัญหาและความต้องการของประชาชน/ชุมชน อปท. มีการนำโครงการ/ข้อเสนอจากการประชุมประชาคม หรือแผนชุมชนไปดำเนินการ อปท. มีการคัดเลือกผู้แทนประชาคมเข้าเป็นคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการติดตามประเมินผล และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบ มีการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรชุมชนหรือสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ อปท. เปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามตรวจสอบแผนงานหรือโครงการต่างๆ และการใช้จ่ายงบประมาณของอปท. ว่าถูกต้องโปร่งใสและเกิดประโยชน์ ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ อปท. ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน และร่วมกัน ดำเนินการแก้ไขปัญหา

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ หมายถึง ปัจจัยที่ทำให้การนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ปัจจัยทางการเมืองภายใน ปัจจัยทางการเมืองภายนอก และปัจจัยทางการบริหาร

2.1 ปัจจัยทางการเมืองภายใน หมายถึง การพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติ และความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายข้าราชการการเมืองกับข้าราชการประจำ

2.2 ปัจจัยทางการเมืองภายนอก หมายถึง การพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชน ความสัมพันธ์กับองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ความสัมพันธ์กับนักการเมือง เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา เป็นต้น และความสัมพันธ์กับข้าราชการประจำ เช่น นายอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง เป็นต้น

2.3 ปัจจัยทางการบริหาร หมายถึง การพิจารณาจากโครงสร้างระบบงาน ทรัพยากรการบริหาร ได้แก่ งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และบรรยากาศภายในองค์กร

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนตำบล จำนวน 12 แห่ง เทศบาลตำบล จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนตำบลท่าค้อ องค์กรบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง องค์กรบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ องค์กรบริหารส่วนตำบลคำเตย องค์กรบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้ง องค์กรบริหารส่วนตำบลนาทราย องค์กรบริหารส่วนตำบลกุรุคุ องค์กรบริหารส่วนตำบลคงขวาง องค์กรบริหารส่วนตำบลวังตามัว องค์กรบริหารส่วนตำบลนาราชควาย องค์กรบริหารส่วนตำบลโพธิ์ตาก องค์กรบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า และเทศบาลตำบลหนองญาติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงผลการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
3. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเป็นข้อสารสนเทศนำไปประกอบการพัฒนาการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น